

Matti Lintulahti

Tulevaisuuden journalismin jalanjäljillä

Viimeistään Aasian hyökyaaltokatastrofi osoitti myös Suomessa konkreettisesti, miten tiedonvälitys muuttuu, kun lähes jokainen voi tilanteen vaatiessa alkaa reportteriksi ja julkaisijaksi. Tsunamiuutisoinnissa blogien verkosto voitti perinteisen toimitusprosessin. Maailman digitalisoitumisen ja verkostoitumisen ansiosta voimme olla varmoja siitä, että merkittävässä uutistapah- tumissa ensimmäiset tiedot julkaistaan netissä muutamassa minuutissa ja asialla on yhä useammin tavallisia kansalaisia, ei ammattitoimittajia. Uutinen ei ole koskaan aiemmin ollut näin nopea ja näin amatöörimäisesti julkaistu.

Kun digikuvauksen räjähdysmäinen suosio ja kansalaisten kyky raportoida havainnoistaan nopeasti yhdistyivät helppokäyttöisen ja edullisen internetin julkaisuohjelmiston, eli blogin, kanssa, kävi niin että perinteinen media jäi kakkossijalle nopeudessa ja yllättäen välillä myös tietojen tarkkuudessa. Itse yllätyin, kuinka jälkijunassa esimerkiksi Helsingin Sanomat raportoi hyökyaallon seurausten kokonaiskuvasta ja monista olennaisista tapahtumista. Usein olin lukenut lehden julkaisemien juttujen tiedot ja nähnyt kuvat netissä jopa useita päiviä aiemmin.

Esimerkiksi olennaista tietoa antaneet satelliittikuvat Sumatran saaren pohjoisrannan tuhoista oli julkaistu netissä ainakin neljä päivää ennen, kuin samat kuvat julkaistiin Helsingin Sanomissa. Kysymys ei kuitenkaan ollut kuvien teknisestä tai oikeudellisesta julkaisukelvottomuudesta. Satelliittikuvat olivat heti ladattavissa painokelpoisina tiedostoina, ja myös tekijänoikeudellisesti ne olisivat olleet julkaistavissa.

Miksi näin tapahtui? Tässä ei suinkaan ole kyse toimitusten osaamattomuudesta, vaan vastaus löytyy päinvastaisesta suunnasta: journalistisesta kokemuksesta ja ammattitaidosta sekä toimitusprosessin hyväksi havaituista ja vakiintuneista toimintatavoista, joihin internetin kaaosmaisat ja dialogiin perustuvat epäviralliset tietovirrat sopivat huonosti¹. Perinteisen journalistisen toimitusprosessin mukaisesti toimittajat hankkivat tietonsa suurimaksi osaksi joko virallisista tiedonvälityskanavista tai tekemällä henkilö-

kohtaisia haastatteluja. Toimitukset luottivat viranomaisiin ja uutistoimistoihin niin paljon, että julkaisivat tapaninpäivänä virallisia mutta väärä tietoja suomalaisten kuolonuhrien määristä. Paljon tärkeää ja olennaista tietoa jäi havaitsematta, koska se löytyi aluksi vain internetistä paljolti tavallisten kansalaisten tuottamana sisältönä, kansalaisjournalismina².

Lukemattomat lehdet ja katsomattomat tv-uutiset

Eräänä alkusyksyn aamuna Helsingin Sanomat jäi lukemattomana keittiön pöydälle, kun luin hurrikaani Katrinan vaikutuksista kertovat viimeisimmät uutiset netistä. Edellisenä iltana tv-uutiset jäivät katsomatta, koska seurasin hirmumyrskyn iskeytymistä New Orleansin seudulle – netistä ja blogeista tietenkin.

Luottamukseni hyvään journalismiin on vahva, kannetaanhan sanomalehti kotiini päivittäin ja televisiouutisetkin tulee useimmiten katsotuksi. Silti käänsin molemmille perinteisille journalistisille instituutioille selkäni, kun halusin tietää hirmumyrskyn etenemisestä. Tämä kertoo siitä, kuinka hyödyttömän kapea-alaisia perinteiset instituutiot ovat merkittävässä uutistahtumassa.

Hurrikaani Katrinan seurannassa netti täyttyi nopeasti jutuista, kuvista ja videoista. New Orleansiin ja lähiseuduille jääneet kansalaiset kertoivat reaaliaikaisesti kokemuksistaan ja raportoivat niistä blogeihinsa. Kansalaisten ottamia sekalaisia kuvia julkaistiin kuvapalvelu Flickrissä ja lukemattomissa blogeissa. Aihetta seuranneet suositut blogit, kuten BoingBoing, toimivat kansalaisten tuottaman aineiston suodattimina ja editoreina. Ne etsivät ja valikoivat sellaiset blogit, kuvat ja videot, jotka edustivat parasta kansalaisraportointia.

Toki suurilla perinteisillä tiedotusvälineillä, kuten CNN:llä ja MSNBC:llä, oli edelleen uutisoinnissa merkittävä rooli myös netissä. Nekin hyödynsivät kansalaisten silmiä ja korvia kutsumalla kansalaisia raportoimaan, lähettämään valokuvia ja videopätkiä ja siten osallistumaan myrskystä raportointiin.

Mutta perinteisen median rooli on pienentymässä. Enää ne eivät välttämättä anna parasta kokonaiskuvaa merkittävästä uutistahtumasta. Kansalaisten kirjoittama tietosanakirja Wikipedia on ottamassa sen roolin. Yhteistyön ja lukuisten vapaaehtoisten kirjoittajien voimin se kokoaa yhteen paikkaan kaiken merkittävän saatavilla olevan tiedon ja, mikä oleellista, näyttää alkuperäiset lähteet, joita jokainen voi lähteä seuraamaan oman mielen-

kiintonsa mukaan. Hurrikaani Katrinasta kertovaa Wikipedia-kokonaisuutta on kehuttu erinomaiseksi taustoittavaksi journalismiksi³, ja sitä se oli – nopeampaa ja parempaa kuin useimmissa sanomalehdissä.

Blogien ansiosta jokainen kansalainen voi olla reportteri

Blogit, joihin edellä kuvatut esimerkit paljolti perustuvat, ovat perustukseltaan yksinkertaisia sisällönhallinta- ja julkaisujärjestelmiä. Blogien avulla on helppoa, nopeaa ja ilmaista tai ainakin edullista julkaista haluamaansa sisältöä – tekstiä, valokuvia, videoita ja ääntä – internetissä kaikkien tai vain valitun ryhmän luettavaksi. Blogit tuovat joukkoviestinnän välineet kaikkien internetiä käyttävien ulottuville.

Lukijan näkökulmasta katsottuna blogi on nettisivu, joka koostuu yleensä lyhyistä kronologisesti käänteisesti järjestetyistä sisällöistä. Usein blogien sisältö koostuu hyperlinkeistä ja muualla netissä olevan sisällön kommentteista. Blogien sisältö ja tarkoitus ovat yhtä erilaisia ja runsaita kuin paperille painetut sisällöt. Ne vaihtelevat teinien päiväkirjoista journalistisiin uutisiin, pienten yhteisöjen keskusteluista yritysten markkinointiviestintään ja tutkijoiden tutkimusta tukevasta sisällöstä fiktion.

Blogit mahdollistavat tekijälleen useiden erilaisten roolien ottamisen, mikä tekee entisestä passiivisesta mediakuluttajasta aktiivisen osallistujan. Henkilö voi olla ainakin julkaisija, kommentaattori, moderoiija, kirjoittaja, kolumnisti, valokuvaaja, videokuvaaja, pilapiirtäjä, dokumentaristi tai jopa mainosten ostaja ja myyjä.

Blogit voidaan jakaa *yhdeltä monelle* viestintään tai *monelta monelle* viestintään sen mukaan, kuinka moni henkilö blogin sisällön tekemiseen ja julkaisemiseen osallistuu. Usein blogien sisältöä on mahdollista kommentoida. Niitäkin blogeja, jotka eivät suoraa sisällön kommentointia mahdollista, voidaan kommentoida muissa blogeissa luomalla hyperlinkkejä kommentoitavaan sisältöön. Näin blogit muodostavat verkostomaista keskustelua ja täydentävät ja korjaavat toistensa julkaisemia tietoja⁴.

Blogien muodostamalle suurelle keskustelujen verkostolle on ollut sosiaalinen tilaus, sillä blogit ovat uutena julkaisutyökaluna levinneet erittäin nopeasti. Ensimmäinen kuluttajille suunnattu blogipalvelu Blogger avattiin Yhdysvalloissa 1999, ja siitä lähtien blogien määrä on kasvanut tasaisesti. Joidenkin arvioiden mukaan blogien määrä on kuluneen kolmen vuoden aikana kaksinkertaistunut joka viides kuukausi⁵. Lokakuussa 2005 arvioitiin, että maailmassa on yli 100 miljoonaa perustettua blogia⁶. Suomessa blogien

määrä lähti voimakkaaseen kasvuun vuonna 2005 Microsoftin avattua suomenkielisen ilmaisen Spaces-blogipalvelun. Suomessa oli perustettu yli 170 000 blogia vuoden 2005 syys-lokakuun vaihteeseen mennessä.

Blogien ällistytävän nopean yleistymisen taustalla on kolme teknologisen kehityksen seurausta. Ensinnäkin kaikenlaisen sisällön luominen on muuttunut digitaalseksi ja siten helpoksi ja edulliseksi tallentaa, editoida ja julkaista. Toiseksi teknologian halpeneminen on tuonut digitaalisen sisällön luomisen ja julkaisemisen internetiä käyttävien ulottuville. Kolmanneksi laajakaistan yleistymisen internet-yhteyksissä on luonut nettimedioille massa-yleisön, mikä on lisännyt kiinnostusta blogien perustamiseen.

Blogit menestyvät perinteisen journalismin heikkouksissa

Teknologinen kehitys ei kuitenkaan selitä. Se vain luo mahdollisuuksia. Miksi siis mahdollisuudet on otettu käyttöön näinkin voimakkaasti? Miksi ihmiset kääntyvät tiedonjanssaan perinteisestä mediasta kanssaihminen kirjoittamiin blogeihin?

Journalismissa on tehty virheitä, jotka ovat varsinkin Yhdysvalloissa heikentäneet luottamusta perinteisiin medioihin (esim. Brown, 2005) ja luoneet siellä tilaa blogien merkityksen voimakkaalle kasvuille. Perussyynä blogien ja kansalaisjournalismin nousuun ei kuitenkaan ole journalismin epäonnistuminen vaan pikemminkin journalismin liian hyvä onnistuminen.

Journalismin toimitusprosessit ovat nykyisin tehokkaita ja ammattitoimittajien alitajuntaan taottuja. Journalismi on institutionalisoitunut, ja Suomessa se on perinteisin laatukriteerein mitattuna parempaa kuin koskaan aiemmin. Tämän kehityksen vuoksi valtavirtajournalismi on merkittävästi irtaantunut omista juuristaan. Se on ollut kykenemätön reagoimaan kunnolla uudenaikaiseen mediaympäristöön, jonka internet hajottavana ja uudistavana teknologiana on luonut. Vaikka keskityn tässä artikkelissa blogien ja journalismin suhteeseen, tulevaisuuden journalismin muutosten ydin eivät ole blogit ja kansalaisjournalismi, vaan ne ja paljon muutakin mahdollistava internet⁷.

Mitkä ovat sitten ne juuret, jotka on osin unohdettu ja joita ilman nykyjournalismin on vaikea, miltei mahdoton, kehittyä tulevaisuuden journalismiksi ja löytää uudet menestystekijät?

Ensimmäinen ja mielestäni tärkein selittävä tekijä on nykyjournalismin vähäinen keskustelu ja vuorovaikutus lukijoiden kanssa (ks. Gillmor 2004). Alun perin journalismi syntyi kaupankäynnin lisäksi keskustelusta. Mitä

muuta pamfletit, ensimmäiset sanomalehdet, olivat kuin aktiivisten kansalaisten yhteiskunnallisen keskustelun media. Tämä keskustelu ja sen ylläpitäminen on ollut tärkeä osa journalismia, ja sitä pidetään yhä edelleen median tärkeänä tehtävänä.

Kuitenkin journalismista on tullut luentoa. Kehittynyt journalismi on unohtanut keskustelevuuden tärkeyden. Kärjistetysti sanoen ammattitaitoinen journalisti kerää tiedon, kokoaa objektiivisen kokonaisuuden ja luennoi sen mediassa passiivisille kuulijoille ja unohtaa sen julkaisemisen jälkeen. Jos hyvin käy, hän saattaa saada palautetta, joka harvoin johtaa näkyvään ja vuorovaikutteiseen keskusteluun.

Toki keskustelevan journalismin puute on havaittu myös Suomessa. Esimerkiksi Helsingin Sanomat on selvästi ymmärtänyt tilanteen vuoden 2005 aikana ottaessaan käyttöön lukijoiden kanssa keskustelevat blogit ja julkaitaviin juttuihin sidotun keskustelufoorumien sekä lisätessään mielipidesivujen määrän yhdestä lähes kahteen. Toki aikaisemminkin on ollut muun muassa kansalaisjournalistisia kokeiluja, mutta ne eivät ole laajentuneet osaksi toimitusprosessia. Lehden sisällöstä irralliset keskustelufoorumitkaan eivät juuri ole lisänneet keskustelua median ja sen lukijoiden välillä, koska toimittajat eivät ole osallistuneet niihin.

Muita selittäviä tekijöitä blogien määrän nousuun ovat pienten ihmisten kokoisten asioiden vähyys mediassa ja kansalaisten vähäinen rooli median lähteinä ja aktiivisina toimijoina. Journalismin kehittyminen ja muun muassa objektiivisuuden ihanne ovat lähestulkoon hävittäneet erityisesti sanomalehdistöstä pehmeät, pienet ja paikalliset aiheet ja täyttäneet tilan kovilla, suurilla ja instituutioiden kokoisilla aiheilla. Tässä kehityksessä on paljon hyvää, mutta sillä on ollut myös hintansa. Journalismi on irtaantunut yhteisöstään. Moni toimittaja kokee itsekin olevansa toimistossa työskentelevä pikkuvirkamies.

Aikaisemmin toimittajat olivat nykyistä enemmän siellä missä kansalaisetkin. Niin sanottujen kovien uutisten joukossa oli juttuja erilaisten klubien tapahtumista, pienistäkin urheilukilpailuista, yhdistysten tiedotteista ja kansalaisten kokemista ongelmista. Näissä kaikissa kansalaiset olivat aktiivisia toimijoita, he keskustelivat median kanssa ja media oli tiivis osa omaa yhteisöään.

Minäkin marmatin nuorena toimittajana, kun jouduin kirjoittamaan lionsien tai rotarien tapahtumista isossa maakuntalehdessä. Kuinka väärässä olinkaan. Nyt tämäntyyppinen sisältö ja keskustelu ovat miltei tyystin kadonneet muualta paitsi paikallislehdistä.

Ihmiset eivät enää tyydy siihen, että media ylhäältäpäin luennoi heille, mitkä asiat ovat olennaisia ja mitkä eivät. He vaativat mahdollisuutta osallistua ja sanoa kantansa heitä kiinnostaviin ja heille olennaisiin, usein hyvin paikallisiin, asioihin. Kun heitä ei ole kuultu eikä heidän ole annettu osallistua, he ovat aktivoituneet ja perustaneet omia blogeja tai liittyneet hyperpaikallisiin yhteisöihin, jotka tarjoavat hyvän julkaisualustan kertoa ihmisten kokoisista asioista kansalaisten omista näkökulmista ja omin sanoin.

Samaan aikaan itse yhteisöllisyys on muuttunut. Asuinpaikka ei enää olekaan merkittävin ihmisten yhteisö. Merkittäviksi ovat tulleet virtuaaliset yhteisöt, ja niiden merkitys kasvaa jatkuvasti. Varsinkaan paikkaan ja alueeseen keskittynyt perinteinen sanomalehdistö ei ole pystynyt tähän yhteisöllisyyden muutokseen vastaamaan, koska toimittajat tunnistavat huonosti virtuaalisia yhteisöjä. Varmasti yhtenä syynä on sekin, että yllättävän harva toimittaja hyödyntää aktiivisesti ja päivittäin internetin työkaluja omassa työssään ja elämässään.

Sen sijaan blogit ovat erinomainen väline yhteisöjen muodostamiseen. Ne ovat keskustelevalta, pienten asioiden media. Tästä suomalaisena esimerkkinä ovat neuleblogit ja niiden muodostama yhteisöllinen ja keskustelevalta verkosto (<http://neuleblogit.blogspot.com>).

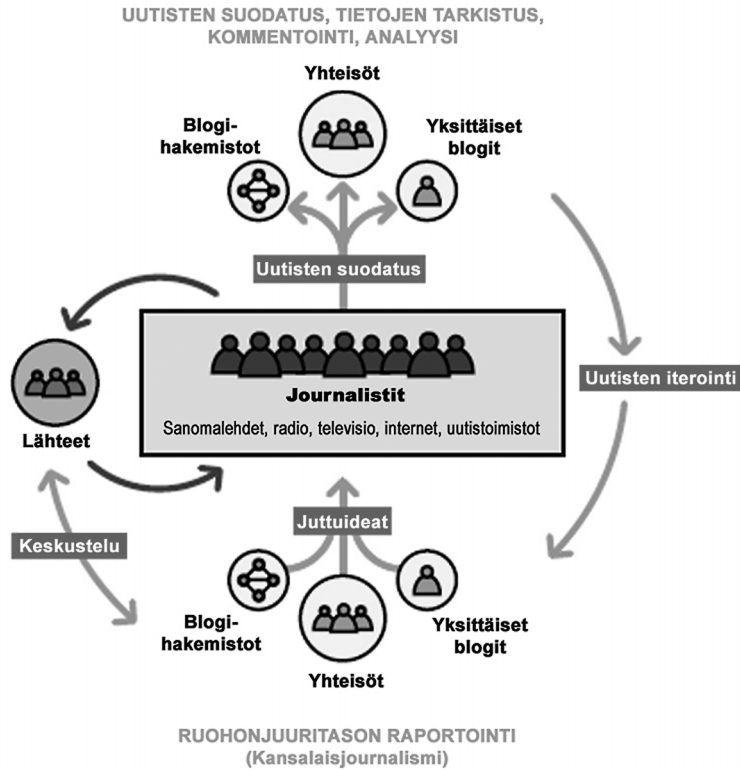
Kansalaisten omat mediat tarjoavat tiedonlähteen sekä lukijoille että ammattijournalisteille. Monet uudet asiat, ilmiöt ja skrupit löytyvät ensimmäiseksi netistä. Esimerkiksi urheilujournalismissa yhä useammin fanien ylläpitämät verkkosivustot kertovat ensimmäisinä skruppeja. Ne muokkaavat urheilujournalismia uudennlaiseksi. Blogit ja keskustelupalstat eivät korvaa perinteisiä, hyviä urheilulehtiä tai -ohjelmia, mutta ne tuovat toimituksellisen urheilumedian rinnalle uudennlaisen median, joka suodattaa ja tulkitsee perinteisen median uutisia ja samalla luo itse omia uutisia. Oman alansa blogien seuraamisesta pitäisikin tulla jokaiselle toimittajalle samanlainen rutiini kuin oman alan aikakauslehtien ja televisio-ohjelmien seuraamisesta.

Uudennlaisen mediaekosysteemin syntyminen

Blogit, tai paremminkin internet ja sen yhteisölliset työkalut⁸, ovat luoneet kokonaisuuden, jota on alettu kutsua uudennlaiseksi, orastavaksi mediaekosysteemiksi. Olen lainannut We Media -teoksesta (2003) oheisen kaavion (kaavio1). Se kuvaa yksinkertaistetusti uudennlaista mediaekosysteemiä, joka journalismin on tulevaisuudessa syytä ottaa huomioon.

Kaavio 1: Orastava mediaekosysteemi

Lähde: Wo Media 2003.

Uudenlaisessa mediaekosysteemissä internetin yhteisöt ja blogit laajentavat perinteisen median luomia sisältöjä keskustelemalla niistä ja iteroimalla niitä, eli muun muassa täydentämällä, tarkistamalla ja kommentoimalla tietoja. Yhteisöt luovat itsekin sisältöjä kansalaisjournalistisin keinoin. Tämä kaikki muodostaa perinteiselle medialle vinkkien, lähteiden ja juttuideoiden kokonaisuuden.

Olennaista tässä on median kuluttajien aktiivinen rooli keskustelijoina ja sisällön tuottajina ja siten selvästi aikaisempaa aktiivisempi rooli osana laajempaa toimituksellista prosessia. Tästä kehityksestä on maailmalla jo useita esimerkkejä:

- OhmyNews Etelä-Koreassa on koontunut runsaan 40 palkatun toimittajan lisäksi noin 40 000 hengen avustajakunnan luomaan sisältöä kansallisesti suosittuun ja merkittävään verkkolehteen www.ohmynews.com. (Gillmor 2003)

- Yhdysvalloissa on lukuisia uusia kansalaisten sisällöntuotantoon perustuvia verkkolehtiä. Osa näistä pohjautuu blogeihin. Tällaisia ovat muun muassa BlufftonToday, Bayosphere, YourHub, Backfence, OurMedia, GetLocalNews.com, NewWest ja Northwest Voice.
- Norjalainen Dagbladet.no nosti verkkolehden etusivun pääuutisekseen lehden ylläpitämässä blogipalvelussa omaa blogia kirjoittavan kansalaisen tekemän uutisen.
- Suomessa NopolaNews on kansalaisjournalistinen pilotti-hanke, joka kokoaa pienen Kyyjärven asukkaista jopa viidesosan kunnan yhteisen verkkolehden sisällön tekijöiksi.
- Suuryrityksetkin tunnustavat bloggaajat toimittajien veroksi tiedonvälittäjiksi. Tästä on esimerkkinä Nokian N90-kamerakännykstä kertova, blogin muotoon tehty tietopalvelu bloggaajille.⁹

Toinen olennainen piirre uudessa mediaekosysteemissä on sen kyky tuottaa kaaosmainen määrä tietoa ja samaan aikaan järjestellä sitä. Esimerkiksi Helsingin Sanomien päätoimittaja Janne Virkkunen on ymmärtänyt uuden mediaekosysteemin olennaisen luonteen väärin. Virkkunen vetää kolumnisaaan johtopäätöksen, joka on liian luottavainen perinteisen median itsestään selvään menestykseen luotettavana ja uskottavana viestimenä:

Luotettavalla ja uskottavalla viestimellä on kuitenkin sijansa myös uudenaikaisessa maailmassa. Ihmiset kaipaavat aina jäseneltyä tietoa ja selitystä, miksi asiat menevät niin kuin menevät. Verkko ei järjestele vaan tuottaa kaaosmaisen määrän tietoa. Verkko ei myöskään arvota asioita eikä tunne ja tunnista asioiden merkitystä. Siinä on perinteiselle medialle aina tehtävä. (HS 20.11.2005.)

Tämä on vaarallinen väärinymmärrys, sillä verkko uudenaikaisena mediaekosysteeminä myös järjestelee tietoa sekä arvottaa asioita ja niiden merkityksiä ennen näkemättömällä tavalla. Se tarjoaa, aivan kuten perinteinen media, jäseneltyä tietoa ja selityksiä. Tämä ei enää ole vain perinteisen median tehtävä. Toisin kuvittelemisen on tuhoisaa medialle, joka haluaa menestyä myös tulevaisuudessa.

Blogit journalismin uutena muotona

Internetin ja blogien tietoa jäsentävä ja arvottava luonne on tullut mahdolliseksi teknologisen kehityksen ansiosta¹⁰. Tämä prosessi on päinvastainen kuin perinteisellä medialla. Perinteinen media ensin analysoi, suodattaa, tarkistaa, editoi ja vasta tämän toimitusprosessin jälkeen julkaisee merkityksellisenä pitämänsä tiedon. Sen sijaan internet toimii yhteisöllisenä verkostona, joka ensin julkaisee tietoja nopeasti, hyvin lyhyesti, epätäydellisesti ja tarkistamattomasti. Verkossa on myös huhuja, kommentteja, mielipiteitä, tiedonjyviä ja mitä vain. Vasta julkaisun jälkeen tätä tietomassaa aletaan koko yhteisön voimin analysoida, suodattaa, tarkistaa, editoida ja arvottaa.

Kun kuka tahansa kansalaisjournalisti julkaisee jutun, lukijat arvottavat sen. Merkityksetön tieto alkaa hautautua, koska sitä ei kommentoida eikä siihen viitata hyperlinkeillä. Mitä olennaisempaa tieto yhteisön ja lukijoiden mielestä on, sitä enemmän tämä yksittäinen tieto kerää kommentteja ja hyperlinkki viittauksia. Hyvin usein tällainen tärkeäksi koettu tieto päättyy yllättävän nopeasti yhteisöjen tärkeäksi pitämille suosituille blogeille, jotka toimivat kollektiivisen verkoston solmukohtina tai tärkeinä editoreina. Juttu on päätyneet etusivulle.

Blogien auktoriteettiasemaa mitataan sillä, kuinka moni toinen blogi viittaa kyseisen blogin kirjoituksiin hyperlinkeillä. Linkkien määrä mittaaakin sitä, kuinka olennaista tietoa blogi julkaisee ja kuinka luotettavan aseman blogi on saavuttanut yhteisöjen joukossa. Paljon hyperlinkkien viittauksia saavan blogin julkaisemat tiedot päätyvät hakukoneiden tulosten kärkipäähän helpoimmin löydettäviksi.

Kyse on siis ilmiöstä, jossa yksittäiset sisällöt voivat olla hyvinkin julmia, valheellisia tai merkityksettömiä, mutta kollektiivisesti ne muodostavat maailmanhistorian laajimmalle levinneen tiedon ja viihteen arkiston, joka kasvaa jatkuvasti. Kannattaa huomata myös se, että tässä laajenevassa arkistossa ovat kansalaisten tuottaman sisällön kanssa sekaisin myös median perinteisen toimitusprosessin muokkaamat jutut.

Tämän käänteisen toimitusprosessin rinnalla kulkee tietojen tarkistusprosessi. Samalla kun lukijat ja toisten blogien kirjoittajat viittaavat olennaiseen tietoon hyperlinkeillä, he myös kommentoivat ja tarkistavat alkuperäisen jutun tietoja. Uudessa mediaekosysteemissä varsinaisen etusivun jutun muodostaakin alkuperäinen juttu ja siihen olennaisesti liittyvät kommentit ja vastakommentit. Usein tieto ja sen taustalla oleva näkemys sekä tietoon perustuvat johtopäätökset sekoittuvatkin samaan juttukokonaisuuteen.

Yhden ja tärkeän osan tästä blogien yhteisöllisestä toimitusprosessista muodostavat perinteisen median jutut ja niiden kommentointi blogeissa. Kun media on julkaissut jutun, se alkaa muuttua ja elää omaa elämäänsä mediaorganisaation kontrollin ulkopuolella. Bloggaajat arvottavat jutut, kertovat ne uudelleen, kommentoivat niitä, lisäävät uutta tietoa ja puuttumattomia näkökulmia sekä muokkaavat ne osaksi laajempaa internetin ideoiden ja informaation varastoa. Tämä ei ole vain hyvä asia, vaan välttämätöntä. Jos jutulle ei käy näin, se on kaiketi lukijoiden mielestä niin arvoton, ettei se herätä minkäänlaista keskustelua.

Tästä on yhtenä esimerkkinä Wired-lehden päätoimittajan Chris Anderssonin tapa lukea perinteisen median juttuja pääasiassa vain blogien kautta:

Valitsen mieluusti itse omat editorini valitsemaan minulle tärkeimmät artikkelit (myös ne blogien jutut aiheista, joita valtamedia ei kata lainkaan tai hoitaa huonosti). Tässä tapauksessa "editori" on bloggaajien verkosto eikä lehden etusivusta päättävä kukalie. Tämä toimii niin hyvin, että luulen itse asiassa lukevani enemmän ja monipuolisemmin valtamedian julkaisemia artikkeleita kuin koskaan aiemmin. Luen niitä vain blogien kautta, jotka paloittelevat ja uudelleensekoittavat informaation tavalla, mikä tekee tiedosta minulle entistä hyödyllisempää.¹¹

Monet muutkin lukijat ovat Chris Anderssonin tavoin ottamassa tämän uuden tilanteen tuoman valinnanvapauden käsiinsä. Medialukutaito on kehittynyt, ja ihmiset ovat alkaneet luottaa yhä enemmän internetissä oleviin lähteisiin. Lukijat etsivät tärkeänä pitämästään aiheesta uutisia ja tietoja entistä useammasta lähteestä ja lukevat perinteisenkin median uutisia uuden journalismin muodon, blogien, kautta¹².

Journalistiset prosessit tarvitsevat uudistumista

Blogeihin ja internetiin perustuva uudenlainen mediaekosysteemi muuttaa journalismia ja myös mediabisneksen pelisääntöjä. Uudistumisen paineet vievät journalismia aiempaa keskustelelevampaan, vuorovaikutteisempaan, osallistavampaan, avoimempaan ja läpinäkyvämpään suuntaan. Tämä pakottaa perinteisiä journalistisia toimijoita uudistamaan toimintatapaansa ja journalistisia prosessejaan, jotta he pystyvät menestymään tulevaisuudessa. Nykyisiin toimintatapoihin jäävät mediarytykset ja journalistit tulevat häviämään journalistisessa ja taloudellisessa kilpailussa.

Toisin kuin monet tuntuvat päättelevän, tässä muutoksessa ei kuitenkaan ole kysymys siitä, että journalismin uudet muodot korvaisivat perinteisen median. Nämä muutokset eivät tarkoita myöskään sitä, että journalismissa olisi luovuttava hyvistä ja laadukkaiksi havaituista työ- ja toimintatavoista ja korvattava ne uusilla.

Muutoksessa on mielestäni kyse nykyisten journalististen työtapojen laajentamisesta koskemaan ja ymmärtämään tässä artikkelissa kuvattua laajentunutta mediaekosysteemiä (ks. kaavio 1), jossa nykyiset journalistiset instituutiot ja ammattitoimittajat ovat edelleen erittäin keskeinen ja olennainen osa, mutta silti enää vain yksi osa.

Yksi keskeisimpiä tarpeita on laajentaa journalistista prosessia yksisuuntaisesta luentotyyppisestä journalismista keskustelemaan journalismiin. Näen kehityksen tähän suuntaan jo käynnistyneen esimerkiksi Helsingin Sanomissa, jossa on perustettu lukijoiden kanssa keskustelevia toimituksellisia blogeja sekä julkaistuihin juttuihin integroitua keskustelufoorumeita.

Käynnissä on myös toinen ja mielestäni edellistä merkittävämpi muutos. Perinteisesti ja yhä edelleen journalistiset organisaatiot luovat toimituksellisella osaamisellaan sisällölle arvon, joka pystytään myymään lukijoille ja ilmoittajille. Tulevaisuudessa osa tästä arvon luomisesta siirtyy esiin nousevan mediaekosysteemin piiriin ja niille yrityksille, jotka pystyvät luomaan ja kehittämään kansalaisten sisällöntuotantoon osallistumista tukevia rakenteita ja jotka kykenevät kouluttamaan ja ohjaamaan kansalaisia ja yhteisöjä tässä osallistumisessa. Merkittävää osaa tästä osallistumisesta voidaan kutsua kansalaisjournalismiksi.¹³ Yhdysvalloissa blogien lisäksi uusien mediayhtiöiden, kuten Googlen ja eBayn, menestys perustuu nimenomaan tähän muutokseen, joka on jo muuttanut mediabisneksen pelisääntöjä enemmän ja nopeammin, kuin moni uskoi (Bowman & Willis 2005).

Vaikeaksi journalismin uudistamisen tekee se, että journalistisia toimintatapoja pitäisi laajentaa mediaorganisaation sisäisistä toimitusprosesseista sellaisiksi, että ne kattavat merkittävän osan orastavasta mediaekosysteemistä. Tähän muutokseen lähteminen askel askeleelta on kuitenkin tulevaisuuden journalismin, menestyvien journalistien ja kannattavien mediayritysten edellytys.

Matti Lintulahti on journalisti ja kehitysjohtaja A-lehdet Oy:ssä. Hän on toiminut vuodesta 1987 lähtien sanomalehdissä, aikakauslehdissä ja online-mediassa niin toimittajana, toimitussihteerinä, toimituspäällikkönä kuin päätoimittajanakin.

Viitteet

- 1 Tarkastelen blogien ja journalismin suhdetta yleisenä ilmiönä enkä rajoita näkökulmaa vain suomalaiseen mediaan. Suomalaisen lukijan kannattaa pitää tämä rajaus mielessä, koska suomalaisessa mediaympäristössä on piirteitä – kuten kansalaisten vahva luottamus sanomalehtiin ja tilattavien sanoma- ja aikakauslehtien suuri määrä suhteessa väkilukuun – joiden ansiosta näyttää siltä, että blogeille on mediana vähemmän tilaa Suomessa kuin esimerkiksi blogien suurvallassa Yhdysvalloissa. Tästä huolimatta blogeille löytyy jossakin määrin tilaa myös Suomesta samoista syistä kuin Yhdysvalloissa, minkä vuoksi pitäydyn suhteen yleisessä tarkastelussa.
- 2 Käytän tässä kirjoituksessa kansalaisjournalismia laajana käsitteenä kuvaamaan ilmiötä, jossa tavalliset kansalaiset tekevät sisällön ja julkaisevat sen joko itse tai jonkin kanavan kautta kuvatakseen todellisuutta siten kuin sen näkevät. Tämä käsite poikkeaa perinteisestä akateemisesta keskustelusta käytettävästä kansalaisjournalismin käsitteestä.
- 3 Dan Gillmor:
http://bayosphere.com/blog/dan_gillmor/20050829/wikipedia_does_journalism.
- 4 Olen itse käyttänyt hyväkseni blogien keskustelemaa, täydentävää ja korjaavaa roolia tämän artikkelin kirjoittamisen apuna julkaisemalla artikkelin keskeisiä osia omassa Media=blogissani (mediablogi.typepad.com) luonnoksina. Olen saanut hyviä kommentteja ja ideoita lukijoiltani, joihin en olisi muuten koskaan törmännyt ja joista osaa en vieläkään tunne nimimerkkiä enempää. Lukijoideni kommentit ovat kehittäneet ajateluani ja luoneet tästä artikkelista paremman. Olen itse käytännössä kokenut toimittajana ja lukijana uudenlaisen mediaekosysteemin, joihin blogit keskeisenä osana kuuluvat, toimivan tässä artikkelissa kuvaamallani tavalla.
- 5 David Sifry: <http://www.sifry.com/alerts/archives/000343.html>.
- 6 BlogHerald:
<http://www.blogherald.com/2005/10/10/the-blog-herald-blog-count-october-2005>.
- 7 Itse asiassa pitäisi puhua internetin ja journalismin suhteesta, koska se on olennaista ja se muuttaa journalismia monin tavoin. Näitä tapoja yritän tässä artikkelissa hahmottaa blogien näkökulmasta analysoituna. Blogit journalismin uutena muotona ovat vain yksi osa ja ilmentymä internetin ja journalismin laajemmasta suhteesta.
- 8 Kannattaa huomata, että blogit eivät suinkaan ole ainoa internetin yhteisöllinen työkalu. Muita tällaisia ovat muun muassa keskustelufoorumit, kuvagalleriat, irc-ryhmät, podcasting, pikaviestit, chatit, tiedostonjako, erilaiset hakukoneet ja hakemistot sekä sosiaaliset kirjanmerkit.
- 9 <http://n90.bloggercomm.com>.
- 10 Muun muassa blogit, blogien kommentit ja hyperlinkit, Googlen Page Rank -tekniikka, XML-syndikointi sekä Technorati ja muut vastaavat blogien auktoriteettiasemaa mitaavat palvelut ovat synnyttämässä uudenlaista mediaekosysteemiä.
- 11 Chris Andersonin blogi, www.thelongtail.com, käänös ML.
- 12 Koska uuden mediaekosysteemin luoman valinnanvapauden hyödyntäminen vaatii kohtuullisen hyvän medialukutaidon, kyse ei vielä ole kaiken kansan massamediasta. Nuorten aikuisten enemmistöllä tarvittava medialukutaito kuitenkin jo löytyy.
- 13 Nieman Reports Volume 59 käsittelee 13 artikkelin Citizen Journalism -kokoelmassa kansalaisjournalismin merkityksen kasvua ja sitä, miten se voidaan ja tulisi integroida mediaan.

Lähteet

- Brown, Merrill (2005) Abandoning the News. Carnegie Reporter Vol.3/No.2, Spring 2005.
Gillmor, Dan (2004) We the Media. Sebastopol, California: O'Reilly.
Bowman Shayne and Willis Chris (2005) The Future Is Here, But Do News Media Companies See It? Nieman Reports Volume 59: Number 4, Winter 2005. The Nieman Foundation for Journalism at Harvard University.
We Media (2003) How audiences are shaping the future of news and information. The Media Center at the American Press Institute. Thinking Paper.

Verkkolähteet

- Backfence: <http://www.backfence.com>
Bayosphere: <http://bayosphere.com>
BlogHerald: <http://www.blogherald.com>
BlufftonToday: <http://www.blufftontoday.com>
BoingBoing: <http://boingboing.net>
Dagbladet.no: <http://www.dagbladet.no>
Dan Gillmors eJournal: <http://bayosphere.com/blog/dangillmor>
David Sifry: <http://www.sifry.com>
First Draft by Tim Porter: <http://www.timporter.com/firstdraft>
Flickr: <http://www.flickr.com>
GetLocalNews.com: <http://getlocalnews.com>
Helsingin Sanomat: <http://www.hs.fi>
HypergeneMediaBlog: <http://www.hypergene.net/blog>
Media=blogi: <http://mediablogi.typepad.com/mediablogi>
MediaCenter: <http://www.mediacenter.org>
NewWest: <http://newwest.net>
NopolaNews: <http://www.nopolanews.fi>
Northwest Voice: <http://www.northwestvoice.com>
OhmyNews: <http://www.ohmynews.com>
Online Journalism Review: <http://www.ojr.org>
OurMedia: <http://www.ourmedia.org>
Poynter: <http://www.poynter.org>
PressThink by Jay Rosen: <http://journalism.nyu.edu/pubzone/weblogs/pressthink>
Technorati: <http://www.technorati.com>
The Long Tail: <http://www.thelongtail.com>
Wikipedia: <http://www.wikipedia.org>
YourHub: <http://www.yourhub.com>

